

OBSAH

Úvod	9
1 / PODÍL OKA	13
1.1 Zrakové úkony	14
1.1.1 Oko a zrakový systém	14
<i>Optické proměny / Chemické proměny / Nervové proměny</i>	
1.1.2 Základní prvky vnímání: co vnímáme?	18
<i>Intenzita světla: vnímání světlosti / Vlnová délka světla: vnímání barvy / Prostorové šíření světla: viditelné okraje / Kontrast: interakce mezi světlostí a okraji</i>	
1.1.3 Oko a čas	26
<i>Změny světelných jevů v čase / Oční pohyby / Časové faktory vnímání</i>	
1.2 Od viditelného ke zrakovému	31
1.2.1 Vnímání prostoru	32
<i>Zkoumání vnímání prostoru / Konstantnost vnímání / Monokulární geometrie / Dynamické indicie hloubky / Binokulární indicie</i>	
1.2.2 Vnímání pohybu	41
<i>Modely vnímání pohybu / Skutečný a zdánlivý pohyb / Příklad filmu</i>	
1.2.3 Základní přístupy k vizuálnímu vnímání	46
<i>Analytický přístup / Syntetický přístup / Který přístup je lepší?</i>	
1.3 Od zrakového k imaginárnímu	52
1.3.1 Oko a pohled	52
<i>Vizuální pozornost / Vizuální hledání</i>	
1.3.2 Vnímání obrazů	55
<i>Dvojitá skutečnost obrazů / Princip nejvyšší pravděpodobnosti / Základní iluze / Vnímání formy</i>	
1.3.3 Závěr: oko a obraz	68
Bibliografie	69
2 / PODÍL POZOROVATELE	71
2.1 Obraz a jeho pozorovatel	71
2.1.1 Proč pozorujeme obraz?	72
<i>Vztah obrazu ke skutečnosti / Funkce obrazu / „Rozpoznávání“ a „upamatování“</i>	

2.1.2 Pozorovatel vytváří obraz, obraz vytváří pozorovatele „Rozpoznávání“ / „Upamatování“ / „Role pozorovatele“ / <i>Obraz působí na pozorovatele</i>	75
2.1.3 Obraz a divák jsou si podobni <i>Myslenky Gestalttheorie: Arnheim / Předlogické myšlení, organičnost, vytržení: Ejzenštejn / Generativní teorie obrazu</i>	87
2.1.4 Prozatímní závěr	91
2.2 Iluze zobrazení	91
2.2.1 Iluze a podmínky jejího vzniku <i>Psychofyziologický základ / Sociokulturní základ / Dokonalá a částečná iluze / Příklad klenby v kostele San Ignazio</i>	92
2.2.2 Iluze a zobrazení <i>Iluze, zdvojení, simulakrum / Pojem zobrazení: iluze uvnitř zobrazení / Čas v zobrazení</i>	96
2.2.3 Psychická distance a věrohodnost <i>Psychická distance / Dojem reality ve filmu / Dojem reality, dojem reálna / Vědění a víra</i>	102
2.3 Pozorovatel jako toužící subjekt	109
2.3.1 Obraz a psychoanalýza <i>Umění jako symptom / Nevědomí a obraz / Obraz a imaginárno</i>	109
2.3.2 Obraz jako zdroj afektů <i>Pojem afektu / Příklad afektivní účasti: Einfühlung / Emoce</i>	115
2.3.3 Divákovy pudy a obraz <i>Pud / Pohled a zírání pud / Pohlavní odlišnost a skoptofilie / Slast z obrazu / Obraz jako fetiš</i>	118
2.4 Závěr: antropologie pozorovatele	124
Bibliografie	126
3 / PODÍL DISPOZITIVU	129
3.1 Prostorová dimenze dispozitivu	129
3.1.1 Výtvarný prostor a divácký prostor <i>Konkrétní a abstraktní prostor / Způsoby vidění / Velikost obrazu / Příklad detailního záběru</i>	129
3.1.2 Rám <i>Konkrétní a abstraktní rám / Funkce rámu / Centrování a decentrování</i>	138
3.1.3 Rámování a hledisko obrazu <i>Zraková pyramida / Rámování / Hledisko / Odrámování</i>	145

3.2 Časová dimenze dispozitivu	157
3.2.1 Obraz v čase, čas v obrazu	157
<i>Malá časová typologie obrazů / Čas pozorovatele a čas obrazu</i>	
3.2.2 Implicitní čas	159
<i>Arché a předpokládané vědění / Fotografie, stopa, index / Film, sekvence, střih</i>	
3.2.3 Temporalizovaný obraz	169
<i>Filmový obraz a videozáznam / Filmová situace / Obraz-pohyb, obraz-čas</i>	
3.3 Dispozitiv, technika a ideologie	173
3.3.1 Nosič obrazu: tisk versus projekce	174
<i>Dva dispozitivu? / Neprůhledný obraz a světelný obraz</i>	
3.3.2 Technická determinace	176
<i>Technika a technologie / Automatický obraz / „Technika a ideologie“</i>	
3.3.3 Dispozitiv jako psychologická a sociální mašinerie	182
<i>Sociologické účinky / Subjektivní účinky / Ideologické účinky</i>	
3.4 Závěr: dispozitiv a dějiny	189
Bibliografie	190
4 / PODÍL OBRAZU	193
4.1 Analogie	194
4.1.1 Hranice analogie	194
<i>Analogie: konvence nebo skutečnost? / Analogie a mimésis / Analogie a reference</i>	
4.1.2 Indexy a stupně analogie	199
<i>Analogie jako konstrukce / Analogické indicie</i>	
4.1.3 Znovu realismus	204
<i>Realismus a přesnost / Realismus, styl, ideologie</i>	
4.2 Zobrazený prostor	211
4.2.1 Perspektiva	212
<i>Perspektivní geometrie / Perspektiva jako „symbolická forma“ / Diskuse o perspektivě</i>	
4.2.2 Plocha a hloubka	217
<i>Otevřený a zavřený prostor / Záběr a rámování / Hloubka záběru</i>	
4.2.3 Od záběru ke scéně	222
<i>Mimo záběr / Scéna a režie / Scénografie</i>	

4.3 Zobrazený čas	229
4.3.1 Pojem okamžiku	230
„Výstižný okamžik“ / „Libovolný okamžik“ / „Obraz-pohyb“	
4.3.2 Syntetizovaný čas	235
<i>Montáž a koláž / Posloupnost a interval / Obraz-trvání</i>	
4.4 Význam v obrazu	245
4.4.1 Obraz a narace	245
<i>Vyprávění a mimesis / Sekvence a simultaneita / Vyprávění v prostoru</i>	
4.4.2 Obraz a smysl	249
<i>Vnímané a pojmenované / Interpretace obrazu / Figura</i>	
Bibliografie	256
5 / PODÍL UMĚNÍ	259
5.1 Abstraktní obraz	260
5.1.1 Obraz a obraz	260
<i>Spor o abstraktní umění / Historičnost zobrazení / „Ryzí“ obraz</i>	
5.1.2 Výtvarné hodnoty	263
<i>Výtvarné a ikonické / Výtvarná „gramatika“ / Kompozice</i>	
5.1.3 Obraz a přítomnost	274
<i>Bezprostřednost viditelného světa / Život forem / Zobrazení a přítomnost</i>	
5.2 Expresivní obraz	277
5.2.1 Problém expresivnosti	277
<i>Definice / Kritika</i>	
5.2.2 Prostředky expresivnosti	282
<i>Materiál a forma / Styl / Deformace a efekt</i>	
5.2.3 Příklad expresionismu	293
<i>Expresionismus jako škola / Expresionismus jako styl</i>	
5.3 Auratický obraz	300
5.3.1 Umělecká aura	300
<i>Co je umělecké dílo? / Technická reprodukovatelnost a ztráta aury</i>	
5.3.2 Estetika	306
<i>Od požitku z obrazu k vědě o obrazech / Estetické problémy</i>	
5.3.3 Fotogenie	311
<i>Fotogenie a fotografie / Fotogenie a film</i>	
5.3.4 Závěr: požitek z obrazu	317
5.4 Obraz jako civilizace?	318
Bibliografie	319